

Pärnu Maavalitsus

Teie 01.04.2014 nr 12-2/2014/879-1

Meie 05.05.2014 nr 11-2/14/2783-3

Seisukoht „Kilingi-Nõmme – Riia TEC-2 330 KV õhuliini trassi koridori asukoha määramise“ keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi osas

Olete küsinud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 36 lõike 3 alusel Keskkonnaministeeriumi seisukohta „Kilingi-Nõmme – Riia TEC-2 330 KV õhuliini trassi koridori asukoha määramise“ keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmi kohta. Oleme kõnealuse KSH programmiga tutvunud ning alljärgnevalt esitame oma arvamuse selle osas.

Punktis 5.2 on nimetatud Natura 2000 võrgustiku alad, mida käsitletakse mõjutatavate keskkonnaelementidena ning punktis 5.4 on välja toodud, et mõju Natura aladele püütakse vältida ja vajadusel viiakse läbi nii eelhindamine kui asjakohane hindamine. Juhime tähelepanu, et juhul kui Natura hindamine osutub vajalikuks, tuleb hindamisse kaasata Natura mõjude hindamiseks sobivad liigi ja/või elupaiga eksperdid.

Leheküljel 17 on kirjas, et kõrgepingeliini TP KSH koostamise mahus ei ole kavas läbi viia täiendavaid uuringuid. Arvestades, et tegemist on lõpliku asukoha valikuga, siis vähemalt Natura mõjude osas on eksperdi ülesandeks hinnata eelhindamise etapis olemasoleva informatsiooni piisavust Natura mõju hindamiseks planeeringu koostamise tasemel ja vajadusel tuleb läbi viia ka täiendavad uuringud. Lähtuvalt nimetatud vajadusest on võimalusel soovitatav Natura eelhindamine läbi viia juba programmi koostamise etapis. Natura hindamise osana tuleb analüüsida, kas ja millises osas on vajalik viia läbi Natura hindamine projekti staadiumis. Ühtlasi tuleb välja tuua, kas ja milliseid täiendavaid uuringuid on vaja sellega seoses teostada.

Kui Natura hindamine osutub vajalikuks, võib KSH üldosas esitada Natura hindamise tulemused kokkuvõtlikult.

Punktis 5.1 (mõjuallikad) palume selgemalt välja tuua, millised on olulisemad tegevused, mis kaasnevad planeeringu elluviimisega ehitusetapis ja kasutusetapis ning millised on nende tegevustega kaasnevad võimalikud olulised mõjud. Seejuures ei tohiks tekkida olukorda, kus kasutusetapis võib planeeringul olla mõju kaitsealadele, aga ehitamise etapis mitte (nagu hetkel on).

Punktis 5.4 viidatakse Natura eelvaliku aladele. Natura eelvaliku alade käsitlemine Natura hindamise osana ei ole asjakohane. Natura hindamise eesmärgiks on hinnata planeeringuga kavandatava tegevuse mõju Natura 2000 võrgustiku aladele.

Juhime tähelepanu, et planeeringu koostamisel tuleb arvestada ka projekteeritavate kaitsealadega lähtuvalt looduskaitseseadusest § 8 lg 6.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ado Lõhmus
Asekantsler

Teadmiseks: Viljandi Maavalitsus

Dagmar Heringas 626 2974; dagmar.heringas@envir.ee
Kadri Auväärt 626 2875; kadri.auvaart@envir.ee

KULTUURIMINISTEERIUM

Pärnu Maavalitsus
mv@maavalitsus.parnu.ee

Teie: 01.04.2014 nr 12-2/2014/879-1
Meie: 04.2014 nr 7.17/681

Seisukoht teemaplaneeringu „Kilingi-Nõmme – Riia TEC-2 330 KV õhuliini trassi koridori asukoha määramine“ keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõule

Planeeringu keskkonnamõjude strateegilisel hindamisel tuleb lähtuda riikliku kaitse all olevatest kultuurimälestistest, muinsuskaitsealadest ja nende kaitsevöönditest. Mälestiste nimekiri on kätte saadav kultuurimälestiste riiklikus registris, millel on olemas riskasutus Maa-ameti põhikaardiga (vt <http://register.muinas.ee>). Kinnismälestiste kaitsevöönd on muinsuskaitseseaduse § 25 lg 1 kohaselt 50 m laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole määratud teisiti.

Juhul kui uute ehitiste rajamise käigus avastatakse inimtegevuse tagajärjel ladestunud arheoloogiline kultuurikiht, sealhulgas inimluud, või kultuuriväärtusega leid, on tööde tegija kohustatud töö seiskama, säilitama leiukoha muutumatul kujul ning viivitamatult teatama sellest Muinsuskaitseametile ja vallavalitsusele (MuKS § 41).

Kuna planeeritav maa-ala asub maastikul, mis oma ehitistega ja ajaloolise asustusstruktuuriga moodustab kohaliku kultuuripärandi, siis peame vajalikuks hinnata ja kirjeldada kavandatava tegevuse eeldatavat mõju kultuuripärandile, analüüsida selle mõju vältimise või leevendamise võimalusi ning teha ettepanek sobivaima lahendusvariandi valikuks laiemalt kui pelgalt kultuurimälestiste ja nende kaitsevööndite kontekstis. Analüüsimist vajavad teemad ja vajadus hinnata planeeringu elluviimisega kaasnedavad võivad mõjusid on järgmised:

- erinevate ajaperioodide kultuuripärandi kihistused ja nende väärtus. Väärtust võib omistada ajaloosündmustega või kohapeal tuntud muistenditega seotud paikadele, kultuuritegelaste elu ja tegevusega seotud paikadele, kohalikele inimestele oluliste eneseteadvustamise ja samastumise kohtadele;
- võimalikud arheoloogiliselt väärtuslikud alad. Piirkondades, kus arheoloogiamälestiste kontsentratsioon on eriti suur, tuleb arvestada mälestistele sobiliku keskkonna säilitamisega ning asjaoluga, et muinas- ja keskaegsete asustuskeskuste läheduses võib olla veel leidmata kultuuriväärtusi (asulakohti, kalmeid, põllujäänuseid jms). Mälestiste rühmale sobilik keskkond on traditsiooniline ajaloolise asustusstruktuuriga maastik;
- olemasolevad ja potentsiaalsed miljööväärtuslikud alad. Väärtuskriteeriumiteks võivad olla nii tüüpilisus kui ebatüüpilisus. Et määratleda külladesse ehitamise ja maakasutamise tingimused, soovime analüüsida küllade väljakujunenud struktuuri ja pidada oluliseks nende säilitamist. Oluliseks tuleb pidada väärtusliku miljöoga küllade krundi suurusi, hoonestuse ja kujundamise elemente, hoonestuse struktuure ja maakasutust. Uut hoonestust ja maakasutust tuleb sobitada vanaga olemasolevaid väärtusi rikkumata. Väärtuslikud on piirkonnad, kus on alles enamus eestiaegseid talukohti ja algupäraselt säilinud taluarhitektuuri, on jälgitav ajalooline asustusstruktuur ja teedevõrk, traditsiooniline maakasutus;
- ajalooliselt väärtuslikud objektid (sh hooned, monumendid, sillad, teed, tähised jne) ja nende säilimiseks vajalike tingimuste seadmine;

- maastikupilt, sh vaated kultuurilooliselt olulistele objektidele, vaatekoridoride määratlemine;
- väärtuslike maastike piiride täpsustamine. Keskkonna kultuuristamisel varasemate põlvkondade töö väärtustamine. Ajaloolise väärtusega on maastikumuster, kus võib leida muinasaegseid, mõisaaegseid, taluaegseid ja kolhoosiaegseid maastikke. Olulised on maastikud, kus on kiviaiad, -vared, lahtised madalad kraavid, alleed jms.

Oluline on hinnata ka kultuurikeskkonna säilitamist tagavate tingimuste seadmise piisavust ja vajadusel teha keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus täiendavaid ettepanekuid (nt mälestiseks tunnistamine, kaugvaadete tagamine; väärtuslike ja/või oluliste struktuurielementide säilimine ruumilises kontekstis vms).

Abimaterjalina ülalnimetatud teemade analüüsimiseks on võimalik kasutada Muinsuskaitseameti poolt tellitud erinevaid valdkondade inventeerimisi ja analüüse, mis on kättesaadavad Muinsuskaitseameti arhiivis Pikk tn 2 Tallinnas või nt elektroonselt: <http://register.muinas.ee>. Täiendavate küsimuste puhul palume pöörduda Muinsuskaitseameti maakonnainspektori poole.

Lugupidamisega

Allkirjastatud digitaalselt

Urve Tiidus
minister

Sama: Viljandi Maavalitsus

Koostaja: Nele Rent, Muinsuskaitseameti Pärnumaa vaneminspektor
tel 443 1046, nele.rent@muinas.ee

Pärnu Maavalitsus
Akadeemia 2
80088 Pärnu

Teie 01.04.2014 nr 12-2/2014/879-1

Meie 05.05.14 nr 1.10-17/14-00372/039

Teemaplaneeringu „Kilingi-Nõmme - Riia TEC-2 330 kV õhuliini trassi asukohta määramine“ keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõust

Austatud maavanem

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium tänab Teid maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi *KSH*) koostamisse kaasamise eest.

Kilingi-Nõmme – Riia TEC-2 330 kV õhuliini trassi asukoht määratakse Pärnu ja Viljandi maakonnaplaneeringute teemaplaneeringutega. Teemaplaneeringu koostamise eesmärk on 330 kV pingega õhuliini trassi asukohta määramine Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahel lõigus Kilingi-Nõmme – Eesti riigipiir.

Küsisime arvamust *KSH* programmi eelnõu osas valitsemisala ametitelt Maanteeametilt ja Tehnilise Järelevalve Ametilt.

Tehnilise Järelevalve Amet on 15.04.2014 kirjaga nr 17-1/14-0651-003 kooskõlastanud märkusteta *KSH* programmi eelnõu.

Maanteeamet edastas 25.04.2014 kirjaga nr 19-2/14-00098/045 seisukoha *KSH* programmi eelnõule, milles palub kavandatavate tegevuste planeerimisel ning mõjude hindamisel arvestada võimalike koormuspiirangutega kõrvalmaanteedel perioodil novembrist aprillini. Ühtlasi teeb Maanteeamet ettepaneku edaspidi teemaplaneeringu ja *KSH* menetlusprotsessidega teavitamiseks.

Tehnilise Järelevalve Ameti ja Maanteeameti vastavasisulised kirjad on edastatud Pärnu Maavalitsusele.

Kooskõlastame keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõu esitatud kujul.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ahti Kuningas
majandusarengu asekancler
kancleri ülesannetes

Heli Just 625 6346 Heli.Just@mkm.ee

Hr Andres Metsoja
Pärnu Maavalitsus
mv@mv.parnu.ee

Teie 01.04.2014 nr 12-2/2014/879-1

Meie 30.04.2014 nr PV 6-8/14/7589-2

**Seisukoht teemaplaneeringu „Kilingi-Nõmme-Riia
TEC-2 330 kV õhuliini trassi koridori asukoha määramine“
keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta**

Austatud härra Metsoja

Olete esitanud taotluse, milles soovite Keskkonnaameti seisukohta teemaplaneeringu „Kilingi-Nõmme-Riia TEC-2 330 kV õhuliini trassi koridori asukoha määramine“ (edaspidi nimetatud teemaplaneering või planeering) keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi nimetatud KSH) programmi kohta. Kilingi - Nõmme-Riia TEC-2 330 kV õhuliini trassi koridor määratakse Pärnu ja Viljandi maakonnaplaneeringute teemaplaneeringutega, milles eesmärgiks on seeläbi luua võimalus suurendada kogu Eesti elektrienergiaga varustamise kindlust ning tagada planeerimisseaduse kohane alus elektriliini projekti koostamiseks.

Olles läbi vaadanud teemaplaneeringu KSH programmi, esitame Teile Keskkonnaameti ettepanekud programmi täiendamiseks:

- KSH programmi ptk-s 2 on nimetatud teemaplaneeringu ja KSH osapooled. Palun lisada tabelisse Keskkonnaameti (Pärnu-Viljandi regioon) kui KSH järelevalvaja esindaja kontaktandmed: Toomas Kalda, keskkonnakorralduse spetsialist, 447 7383, toomas.kalda@keskkonnaamet.ee ;

- KSH programmi ptk 2 nimetab KSH ekspertrühma koosseisu. Palume täpsustada valdkondade kaupa, kes personaalselt (sh juhteksperdi pädevus) antud programmi mõjuvaldkondi katab. Ekspertgrupi koosseis peab selguma KSH programmi koostamise käigus;

- Programmi ptk-s 4 on kavandatava tegevuse käsitusala (eeldatavaks mõjualaks) loetud piirkonda, mida kavandatav tegevus või selle reaalsed alternatiivid mõjutavad või võivad mõjutada. Palume siiski programmis täpsustada, kui suur võib olla eeldatav mõjuala. Peame vajalikuks ka märkida, et näeme vajadust kanda planeeringujoonistele kaitsealuste alade ja liikide paiknemine laiemas ulatuses kui tegevuse otsene mõjuala (trassikoridori paiknemine), kuna see võimaldab trassi rajamise ajal (nt ajutiste teede

rajamine jms) looduskaitseks tundlike alasid vältida ja seada KSH käigus meetmed ka nende kaitsevate ja elupaikade säilimiseks, mis trassikoridoriga külgnevad.

- Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi nimetatud KeHJS) § 36 lg kohaselt KSH programm selgitab ja nimetab strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju, sealhulgas mõju inimese tervisele, piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkuse ja võimaliku mõju Natura 2000 võrgustiku alale. Programmis on loeteluna nimetatud eeldatavad mõjuallikad ja mõjutatavad keskkonnaelemendid, kuid ei ole selgitatud planeeringu elluviimisega kaasnevaid mõjusid. Palume selgitada esialgsete trassivariantide kaupa, millised mõjud (suuremad probleemid) kaasnevad eeldatavalt kõrgepingeliini kavandamisel.

- Programmi ptk 5.6 kirjeldab Natura 2000 võrgustiku alade üldpõhimõtteid, kuid ei selgita erinevate trassivariantide võimalikku mõju Natura aladele, nagu sätestab KeHJS § 36 lg 2 p 2. Palume kirjeldada alternatiivsete trassivariantide paikemist Natura 2000 võrgustiku alade suhtes. Kas Natura eelhinnangu koostamine on vajalik?

- Programmi ptk 6. esitab hindamismetoodika kirjelduse. Palume programmis täpsustada, mõjutatavate keskkonnaelementide kaupa, milliseid meetodikaid kasutatakse konkreetsete mõjude hindamisel (kvantitatiivset või kvalitatiivset analüüsi, mudeleid/programme, eksperthinnanguid vmt). Oluline on välja tuua ja selgitada, kuidas hakatakse konkreetseid mõjusid hindama, et vältida hilisemaid vaidlusi meetoodika asjakohasuse ja hindamise tulemuste üle. Palume võimalusel ka välja tuua, milliseid olemasolevaid uuringuid kasutatakse mõjude hindamisel ning milliseid uuringuid on juurde vaja (kui on tuvastatud vastav vajadus). Keskkonnaamet mõnab, et programmi staadiumis võib olla raske seda hinnata, kuid põhjalik eeltöö aitab vältida olukordi, et hiljem tuleb aruannet korduvalt ümber teha, sest algandmestik on olnud puudulik või on olulised uuringud jäänud kajastamata. Lisaks palume täpsustada, milliste kriteeriumide alusel hakatakse kõrgepingeliini trassialternatiive võrdlema?

- Programmi ptk-s 7 on kirjeldatud planeeringu ja KSH koostamise ning menetlemise ajakava. Palume täiendada tabel 2 tegevuste veergu, lisades TP planeeringulahenduse kooskõlastamise juurde KSH aruandele seisukohtade esitamise. Palume KSH aruandele seisukohtade esitamise võimalust märkida ka teemaplaneeringu kooskõlastuskirjas. Keskkonnaameti soov on, et kõik pädevad asutused vaataksid kooskõlastamisel lisaks teemaplaneeringule üle ka KSH aruande ning esitaks vajadusel omapoolsed seisukohad nii planeeringu kui ka KSH aruande kohta. Sellisel juhul täidaks KSH protsess maksimaalselt oma eesmärgi - arvestada keskkonnakaalutlusi (sotsiaalsed, majanduslikud ja looduslikud) strateegiliste planeerimisdokumentide koostamisel ning kehtestamisel.

Palume KSH programmi täiendamisel arvestada Keskkonnaameti ettepanekutega. Lähtuvalt senisest praktikast palume materjalides näidata, kuidas on laekunud ettepanekutega arvestatud. See annab olulist teavet nii avalikkusele kui ka järelevalvajale ja hoiab ära arusaamatusi.

KeHJS § 38 lg 2 p 2 järgi on KSH järelevalvaja ülesanne ka KSH menetluse õigusaktide nõuetele vastavuse kontrollimine. KSH menetluse lahutamatuks osaks on KSH

algatamisest ja programmi avalikustamisest teavitamine. Seetõttu palume detailplaneeringu KSH programmi heakskiitmiseks esitamisel lisada materjalide hulka ka avalikustamise teated jmt, mis kiirendab Keskkonnaametil KSH programmi heakskiitmise menetlust.

Lugupidamisega

/Allkirjastatud digitaalselt/

Sulev Vare
Juhataja

Toomas Kalda 447 7383
Toomas.Kalda@keskkonnaamet.ee

Lp Andres Metsoja
Maavanem
Pärnu Maavalitsus
mv@mv.parnu.ee

Teie 01.04.2014 nr 12-2/2014/879-1

Meie 29.04.2014 nr 6.2-3/5114

Kilingi-Nõmme-Riia TEC-2 330 kV õhuliini trassi koridori asukoha määramise teemaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõu

Pärnu Maavalitsus edastas Maa-ametile ja Keskkonnaministeeriumile 01.04.2014 kirjaga nr 12-2/2014/879-1 "Kilingi-Nõmme – Riia TEC-2 330 kV õhuliini trassi koridori asukoha määramine" teemaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) programmi eelnõu arvamuse avaldamiseks. Teemaplaneeringu eesmärk on 330 kV pingega õhuliini trassi asukoha määramine Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahel lõigus Kilingi-Nõmme – Eesti riigipiir, et luua seeläbi võimalus suurendada kogu Eesti elektrienergiaga varustamise kindlust ning tagada planeerimisseaduse kohane alus elektriliini projekti koostamiseks. Keskkonnaministeerium edastas nimetatud teemaplaneeringu menetlemiseks Maa-ametile.

Nimetatud õhuliini trassi koridor on kavandatud läbima Pärnu maakonda Saarde valda ning Viljandi maakonda Abja valda. Pärnu maavanem algatas 03.12.2013 korraldusega nr 658 Pärnu maakonna planeeringut täpsustava teemaplaneeringu koostamise ja selle KSH. Viljandi maavanem algatas 04.12.2013 korraldusega nr 1-1/2013/435 Viljandi maakonna planeeringut täpsustava teemaplaneeringu koostamise ja planeeringu KSH.

Pärnu Maavalitsus korraldas 16.04.2014 Kilingi-Nõmmes infopäeva nimetatud teemaplaneeringu koostamise aluste tutvustamiseks. Kõnealusel infopäeval osalesid ka Maa-ameti esindajad.

Planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) § 16 lõike 4 kohaselt koostatakse üldplaneeringut täpsustav teemaplaneering koostöös planeeringu maa-ala elanikega ja teiste huvitatud isikutega. Keskkonnaministeerium on oma 01.02.2013 käskkirjaga nr 84 volitanud Maa-ametit esindama Keskkonnaministeeriumi kui kinnisasja omanikku planeerimismenetluses, kus planeeringu mõju ulatub maareformi seaduse § 31 kõike 2 tähenduses jätkuvalt riigi omandis olevale maale või Eesti Vabariigi omandis Keskkonnaministeeriumi valitsemisel olevatele maaüksustele, mille volitatud asutuseks on Maa-amet.

Eeltoodust tulenevalt palume Maa-ametit kursis hoida Kilingi-Nõmme-Riia TEC-2 330 kV õhuliini trassi asukohta alternatiivide määramisega, et Maa-ametil oleks võimalik kavandada tegevusi Maa-ameti volitusel olevatel maa-aladel.

Maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 63 lõike 4 kohaselt, kui planeeritaval maa-alal asub keskkonnaregistri maardlate nimistus olev maardla või selle osa, kooskõlastatakse maakonnaplaneering PlanS sätestatud korras Keskkonnaministeeriumi või keskkonnaministri volitatud isikuga. Keskkonnaminister on oma 12.11.2010 käskkirjaga nr 1622 andnud Maa-ametile volituse kooskõlastada maakonnaplaneeringuid, üldplaneeringuid või detailplaneeringuid, kui planeeritav maa-ala asub keskkonnaregistri maardlate nimistus oleval maardlal või selle osal.

Teemaplaneeringu KSH programmi eelnõu peatükis 5.2 Mõjutatavad keskkonnaelemendid on kirjeldatud, et kavandatav tegevus võib mõjutada erinevaid keskkonnaelemente sh ka maardlaid ja mäeeraldise. Hinnanguliselt kattuvad seletuskirja Joonisel 2. Esialgsed ligikaudsed trassivariandid (helesinise katkendjoonega) osad trassivalikud ka keskkonnaregistris arvel olevate maardlatega. Selleks, et edaspidises planeerimisprotsessis oleks võimalik arvestada keskkonnaregistri maardlate nimistus olevate maardlatega, palume maakonnaplaneeringu jooniste koostamisel kasutada keskkonnaregistris arvelolevate maardlate piire. Keskkonnaregistri seaduse § 6 kohaselt peab planeeringute koostamisel kasutama üksnes keskkonnaregistrisse kantud keskkonnaandmeid. Teemaplaneeringu ja selle KSH aruande koostamise lihtsustamiseks soovitame küsida keskkonnaregistri maardlate nimistust ajakohane väljavõte.

KSH programmi eelnõu seletuskirja peatükis 3.2 Kavandatava tegevuse kirjeldus on kirjeldatud (tsiteerin): „Planeeringuga määratakse Kilingi-Nõmme – Riia TEC-2 330 kV õhuliini trassi koridori asukoht“ ning (tsiteerin): „Vajadusel nähakse ette Eesti Energia AS-i ettevõtete ja teiste võrguvaldajate olemasolevate liinide, kommunikatsioonide, rajatiste ümbertõstmiseks vajalikud trassid/maa-alad.“ Palume teemaplaneeringus ja KSH koostamisel arvestada MaaPS § 62 sätetega, mille kohaselt tuleb maapõue seisundit ja kasutamist mõjutava tegevuse korraldamisel tagada keskkonnaregistris arvele võetud maavara kaevandamisväärsena säilimine ja juurdepääs maavaravarule. Nimetatud seaduse § 62 lõike 3 järgi võib Keskkonnaministeerium maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat püsiva iseloomuga tegevust lubada üksnes juhul, kui kavandatav tegevus ei halvenda maavaravaru kaevandamisväärsena säilimise või maavaravarule juurdepääsu osas olemasolevat olukorda. Maardlate piires mastidele vundamentide rajamisel on vajalik arvelolev maavara väljata selliselt, et oleks tagatud maavara kasutuskõlblikkus ning väljatud maavara tuleb kasutada sihtotstarbeliselt. Väljatud maavara käitlemisel on vajalik arvestada MaaPS 6. peatükis „Maapõue muud kasutamise viisid“ toodud nõuetega.

Palusite oma 01.04.2014 kirjas informatsiooni koos tutvumisvõimalusega, kui on teada kavasad, uuringuid, analüüse vms, mis võivad olla abiks maakonnaplaneeringu koostamisel ja selle KSH läbiviimisel. Keskkonnaministeeriumi poolt on 2010. aastal koostatud ehitusmaavarade kasutamise riiklik arengukava 2011-2022, mis on kättesaadav elektroonselt aadressil

<http://www.envir.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=1163577/Arengukava.pdf>.

Vabariigi Valitsus kiitis ehitusmaavarade kasutamise riikliku arengukava heaks 10. märtsil 2011. Arengukavas on välja toodud ehitusmaavarade puudujääk Pärnu maakonnas. Arvestades piirkonna ehitusmaavara defitsiiti, vajadust kaitsta arvelolevat maavaravaru

ning olemasolevat olukorda, palume maakonnaplaneeringu koostamisel arvestada ka ehitusmaavarade riikliku arengukava 2011-2022 aruandes tooduga.

Palume edastada kogu teemaplaneeringu dokumentatsioon Maa-ametile ülevaatamiseks ning seisukoha võtmiseks trassikoridori kindlaksmääramisel ning kindlasti enne teemaplaneeringu PlanS § 18 kohast vastuvõtmist. Maa-amet aktsepteerib planeeringutoimikute ja selle juurde kuuluvate menetluskirjelduste edastamist ka digitaalselt aadressile maaamet@maaamet.ee. Kui planeeringumaterjalid on saadaval interneti kaudu, siis ei ole dokumentide failide esitamine vajalik ning piisab kaaskirjas märgitud dokumentide veebi- või serveriaadressist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Raivo Vallner
Peadirektori esimene asetäitja
peadirektori ülesannetes

Teadmiseks: Viljandi Maavalitsus
Keskkonnaministeerium

Triinu Suits 675 0191, Triinu.Suits@maaamet.ee
Terje Sild 665 0670, Terje.Sild@maaamet.ee

MAANTEEAMET

Pärnu Maavalitsus
Akadeemia 2
80088 PÄRNU

Teie 01.04.2014 nr 12-2/2014/879-1

Meie 25.04.14 nr 19-2/14-00098/045

Seisukoht teemaplaneeringu „Kilingi-Nõmme – Riia
TEC-2 330 KV õhuliini trassi koridori asukoha
määramine“ keskkonnamõju strateegilise hindamise
programmi eelnõu osas

Olete esitanud Maanteeametile 01.04.2014 kirjaga nr 12-2/2014/879-1 teemaplaneeringu „Kilingi-Nõmme - Riia TEC-2 330 KV õhuliini trassikoridori asukoha määramine“ keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmi seisukoha esitamiseks, vastamisajaga hiljemalt 30.04.2014.

Maanteeamet, tutvunud teemaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõuga, palub kavandatavate tegevuste planeerimisel ning ühtlasi mõjude hindamisel arvestada võimalike koormuspiirangutega kõrvalmaanteedel perioodil novembrist aprillini.

Soovime edaspidi, kui planeeringu elluviimisega seotud ja mõjutatud asutus, et teavitaksite meid TP ja KSH menetlusprotsessidest.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kaupo Sirk
Peadirektori asetäitja ehituse ja arengu alal

Koopia: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Kalev Repp, 4464 607
Kalev.Repp@mnt.ee

Pärnu Maavalitsus
Akadeemia 2
80088 PÄRNU

Teie: 01.04.2014 nr 12-2/2014/879-1

Meie: 17.04.2014 nr 1.1-7/755-1

Seisukoht teemaplaneeringu „Kilingi-Nõmme – Riia TEC-2 330 KV õhuliini trassi koridori asukoha määramine“ keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõule

Planeeringu keskkonnamõjude strateegilisel hindamisel tuleb ennekõike lähtuda riikliku kaitse all olevatest **kultuurimälestistest, muinsuskaitsealadest ja nende kaitsevöönditest**. Mälestiste nimekiri on kätte saadav kultuurimälestiste riiklikus registris, millel on olemas ristkasutus ka Maa-ameti põhikaardiga (vt <http://register.muinas.ee>). Kinnismälestiste kaitsevöönd on muinsuskaitseaduse § 25 lg 1 kohaselt 50 m laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole määratud teisiti.

Juhul kui uute ehitiste rajamise käigus avastatakse inimtegevuse tagajärjel ladestunud arheoloogiline kultuurikiht, sealhulgas inimluud, või kultuuriväärtusega leid, on tööde tegija kohustatud töö seiskama, säilitama leiukoha muutumatu kujul ning viivitamatult teatama sellest Muinsuskaitseametile ja vallavalitsusele (MuKS § 41).

Kuna planeeritav maa-ala asub maastikul, mis oma ehitistega ja ajaloolise asustusstruktuuriga moodustab kohaliku kultuuripärandi, siis peame vajalikuks hinnata ja kirjeldada kavandatava tegevuse eeldatavat mõju kultuuripärandile, analüüsida selle mõju vältimise või leevendamise võimalusi ning teha ettepanek sobivaima lahendusvariandi valikuks laiemalt kui pelgalt kultuurimälestiste ja nende kaitsevööndite kontekstis. Analüüsimist vajavad teemad ja vajadus hinnata planeeringu elluviimisega kaasneva võivaid mõjusid on järgmised:

- **erinevate ajaperioodide kultuuripärandi kihistused ja nende väärtus.** Väärtust võib omistada ajaloosündmustega või kohapeal tuntud muistenditega seotud paikadele, kultuuritegelaste elu ja tegevusega seotud paikadele, kohalikele inimestele oluliste eneseteadvustamise ja samastumise kohtadele;
- **võimalikud arheoloogiliselt väärtuslikud alad.** Piirkondades, kus arheoloogiamälestiste kontsentratsioon on eriti suur, tuleb arvestada mälestistele sobiliku keskkonna säilitamisega ning asjaoluga, et muinas- ja keskaegsete asustuskeskuste läheduses võib olla veel leidmata kultuuriväärtusi (asulakohti, kalmeid, põllujäänuseid jms). Mälestiste rühmale sobilik keskkond on traditsiooniline ajaloolise asustusstruktuuriga maastik;
- **olemasolevad ja potentsiaalsed miljööväärtuslikud alad.** Väärtuskriteeriumiteks võivad olla nii tüüpilisus kui ebatüüpilisus. Et määratleda küldesse ehitamise ja maakasutamise tingimused, soovitame analüüsida külade väljakujunenud struktuuri ja pidada oluliseks nende säilitamist. Oluliseks tuleb pidada väärtusliku miljööga külade krundi suurusi, hoonestuse ja kujundamise elemente, hoonestuse struktuure ja maakasutust. Uut

hoonestust ja maakasutust tuleb sobitada vanaga olemasolevaid väärtusi rikkumata. Väärtuslikud on piirkonnad, kus on alles enamus eestiaegseid talukohti ja algupäraselt säilinud taluarhitektuuri, on jälgitav ajalooline asustusstruktuur ja teedevõrk, traditsiooniline maakasutus;

- **ajalooliselt väärtuslikud objektid** (sh hooned, monumendid, sillad, teed, tähised jne) ja nende säilimiseks vajalike tingimuste seadmine;
- **maastikupilt**, sh vaated kultuurilooliselt olulistele objektidele, vaatekoridoride määratlemine;
- **väärtuslike maastike piiride täpsustamine**. Keskkonna kultuuristamisel varasemate põlvkondade töö väärtustamine. Ajaloolise väärtusega on maastikumuster, kus võib leida muinasaegseid, mõisaaegseid, taluaegseid ja kolhoosiaegseid maastikke. Olulised on maastikud, kus on kiviaiad, -vared, lahtised madalad kraavid, alleed jms.

Oluline on hinnata ka kultuurikeskkonna säilitamist tagavate tingimuste seadmise piisavust ja vajadusel teha keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus täiendavaid **ettepanekuid** (nt mälestiseks tunnistamine, kaugvaadete tagamine; väärtuslike ja/või oluliste struktuurielementide säilimine ruumilises kontekstis vms).

Abimaterjalina ülalnimetatud teemade analüüsimiseks on võimalik kasutada Muinsuskaitseameti poolt tellitud erinevaid valdkondade inventeerimisi ja analüüse, mis on kättesaadavad Muinsuskaitseameti arhiivis Pikk tn 2 Tallinnas või nt elektroonselt: <http://register.muinas.ee/>. Täiendavate küsimuste puhul palume pöörduda Muinsuskaitseameti maakonnainspektori poole.

Lugupidamisega

/Allkirjastatud digitaalselt/

Nele Rent

maakonna vaneminspektor

Sama: Viljandi Maavalitsus

**PÕLLUMAJANDUSAMET
PÄRNU KESKUS**

Hr Andres Metsoja
Akadeemia 2
80088 Pärnu
Pärnumaa
mv@mv.parnu.ee

Teie: 01.04.2014 nr12-2/2014/879-1

Meie: 17.04.2014 nr 14-18/1296-1

**Seisukoht Kilingi-Nõmme – Riia 330 KV õhuliini trassi asukoha määramise
teemaplaneeringu KSH programmi eelnõule**

Maaparandusseaduse § 64 ga on riik pannud Põllumajandusametile kohustuse teostada riiklikku järelevalvet maaparandusseaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle. Sama seaduse § 47 lg 1 paneb ehitusloa andjale kohustuse kooskõlastada ehitusprojekt Põllumajandusametiga juhul, kui planeeritud ehitise või rajatis asub maaparandussüsteemi maaalal ja lg 4 annab Põllumajandusametile õiguse projekti mitte kooskõlastada, kui ehitise ehitamine takistab maaparandussüsteemi nõuetekohast toimimist. Samuti on Põllumajandusameti ülesandeks riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude hoiutööde korraldamine.

Põllumajandusamet kaalub Kilingi-Nõmme – Riia 330 KV õhuliini trassi asukoha määramise teemaplaneeringu KSH programmi lähtuvalt maaparandusseadusest.

Põllumajandusameti seisukoht on, et Kilingi-Nõmme – Riia õhuliini mõjude hindamise käigus on vajalik hinnata muu hulgas õhuliini ehituse ja eksploatatsiooniga seotud mõju liini kaitsetsooni jäävatele maaparandussüsteemidele ning nende hooldustööde läbiviimisele.

Eeldatavalt kaasneva käitamisega seotud mõjuallikana tuleb hindamisprotsessis kindlasti arvestada maaparandussüsteemide hooldamisest ja rikete kõrvaldamisest tulenevaid mõjusid (näiteks kraavide puhastamine ja torustike lahtikaevamine liini kaitsetsoonis).

Ehitusaegse mõjuna tuleb arvestada, et mastide vundamendid võivad sattuda põlludreenidele või kollektoritele, lõhkudes dreenisüsteeme. Samuti võib ehitusmasinate liikumine trassikoridoris halvendada maaparandussüsteemide eesvoolude ja kuivenduskraavide toimimist. KSH käigus peaks valmima tegutsemismudel, mida sellistel puhkudel järgida (nt võimalus nihutada masti, eelnevalt projekteerida ja ümberehitada dreenaž selliselt, et ta ei jääks masti vundamentide ehitustsooni).

Sobiva trassivaliku leidmisel on võimalik kasutada PMA maakonnakeskustes asuvaid maaparandussüsteemide teostusjooniseid.

Lugupidamisega

Guido Selberg
Pärnu keskuse juhataja

Meelis Tomberg Tel. 4431 491 , e-post: meelis.tomberg@pma.agri.ee

P. Kerese 4, 80010 Pärnu

Tel 4431474, faks 4471082, www.pma.agri.ee, parnu@pma.agri.ee

PÕLLUMAJANDUSAMET
VILJANDI KESKUS

Hr Andres Metsoja
Pärnu Maavalitsus
Akadeemia 2
80088 PÄRNU
mv@mv.parnu.ee

Teie 01.04.2014 nr 12-2/2014/879-1

Meie 24.04.2014 nr 14-15/1273-1

**Seisukoht Kilingi-Nõmme – Riia 330 KV õhuliini trassi
asukoha määramise teemaplaneeringu KSH programmi
eelnõule**

Maaparandusseaduse § 64 alusel on riik pannud Põllumajandusametile kohustuse teostada riiklikku järelevalvet maaparandusseaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle. Maaparandusseaduse § 47 lg 1 paneb ehitusloa andjale kohustuse kooskõlastada ehitusprojekt Põllumajandusametiga juhul, kui planeeritud ehitus või rajatis asub maaparandussüsteemi maa-alal ja § 47 lg 4 annab Põllumajandusametile õiguse ehitusprojekti mitte kooskõlastada, kui ehitise ehitamine takistab maaparandussüsteemi nõuetekohast toimimist. Põllumajandusameti ülesandeks on ka riigi poolt korrashoitavate ühisesvoolude hoiutööde korraldamine.

Põllumajandusamet kaalub Kilingi-Nõmme – Riia 330 KV õhuliini trassi asukoha määramise teemaplaneeringu KSH programmi lähtuvalt maaparandusseadusest.

Põllumajandusameti seisukoht on, et Kilingi-Nõmme – Riia õhuliini mõjude hindamise käigus on vajalik hinnata muu hulgas õhuliini ehituse ja eksploatatsiooniga seotud mõju liini kaitsetsooni jäävatele maaparandussüsteemidele ning nende hooldustööde läbiviimisele.

Eeldatavalt kaasneva käitamisaegsete mõjuallikatena tuleb hindamisprotsessis kindlasti arvestada maaparandussüsteemide hooldamisest ja rikete kõrvaldamisest tulenevaid mõjusid (näiteks kraavide puhastamine ja torustike lahtikaevamine liini kaitsetsoonis).

Ehitusaegse mõjuna tuleb arvestada, et mastide vundamendid võivad sattuda põlludreenidele või kollektoritele, lõhkudes dreenisüsteeme. Samuti võib ehitusmasinate liikumine trassikoridoris halvendada maaparandussüsteemide eesvoolude ja kuivenduskraavide toimimist. KSH käigus peaks valmima tegutsemismudel, mida sellistel puhkudel järgida (nt võimalus nihutada masti, eelnevalt projekteerida ja ümber ehitada dreenaž selliselt, et ta ei jääks masti vundamentide ehitustsooni).

Sobiva trassivaliku leidmisel KSH lähtematerjalidena on võimalik kasutada Põllumajandusameti maakonnakeskustes asuvaid maaparandussüsteemide teostusjooniseid.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Aivar Kustavus
PMA Viljandi keskuse juhataja

Heikki Eller 434 2262, 505 3462, heikki.eller@pma.agri.ee

Pärnu Maavalitsus
Akadeemia 2
80088 Pärnu

Teie 1.04.14 nr 12-2/2014/879-1

Meie 15.04.14 nr 17-1/14-0651-003

Teemaplaneeringu „Kilingi-Nõmme – Riia TEC-2 330 kV õhuliini trassi koridori asukoha määramine“ keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõust

Austatud Andres Metsoja

Tehnilise Järelevalve Ametil ei ole märkusi, kommentaare või täiendusi teemaplaneeringu „Kilingi-Nõmme – Riia TEC-2 330 kV õhuliini trassi koridori asukoha määramine“ keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõule.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kaur Kajak

Tööstusohutuse teenistuse juhataja- peadirektori asetäitja

Koopia: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Harju 11

15072 Tallinn

Meelis Kärt 667 2161

Meelis.Kart@tja.ee

Riigimetsa Majandamise Keskus
Toompuiestee 24
10149 Tallinn
Registrikood 70004459

Tel 676 7500
Faks 676 7510
rmk@rmk.ee
www.rmk.ee

Hr Andres Metsoja
Pärnu Maavalitsus
mv@mv.parnu.ee

Teie: 01.04.2014 nr 12-2/2014/879-1

Meie: kuupäev vastavalt digitaalalkirja
kuupäevale nr 3-1.20/573

**Teemaplaneeringu „Kilingi-Nõmme – Riia
TEC-2 330 kV Õhuliini trassi koridori
asukoha määramine“ keskkonnamõju
strateegilise hindamise programmi eelnõu**

Olete esitanud Riigimetsa Majandamise Keskusele (edaspidi RMK) taotluse „Kilingi-Nõmme – Riia TEC-2 330 kV õhuliini trassi koridori asukoha määramine“ keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõule seisukoha saamiseks.

Vastavalt esitatud materjalidele määratakse elektriliini asukoht Pärnu ja Viljandi maakonnaplaneeringute teemaplaneeringutena, sest planeeritav elektriliini trass kulgeb Pärnu ja Viljandi maakonna territooriumil. Planeeringuala on 330 kV õhuliini toimimiseks ja alajaamadega ühendamiseks vajalik maa-ala Pärnumaal Saarde vallas ja Viljandimaal Abja vallas. Elektriliini trassi koridori asukoht valitakse vairantide võrdluse teel. Seni tutvustatud trassivaliku asukoha võimalikud alternatiivid oluliselt RMK tegevust ei mõjuta. RMK peab oluliseks, et trassi asukoht hõlmaks võimalikult vähe riigimetsamaad.

Täname võimaluse eest arvamust avaldada ja palume RMK-d hoida kursis kõnealuse KSH programmi edasise menetlusega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiit Timberg
Juhatuse liige

Ere Kaaristu
676 7345

MTÜ Eesti Erametsaliit
Mustamäe tee 50
10621 Tallinn
erametsaliit@erametsaliit.ee
www.erametsaliit.ee

Hr. Illimar Vahtras
Projektijuht
Elering AS
Kadaka tee 42, 12915 Tallinn
Eesti Vabariik
Illimar.Vahtras@elering.ee
info@elering.ee

Hr. Vladimir Antson
Osaonnajuhataja
Elering AS
Kadaka tee 42, 12915 Tallinn
Eesti Vabariik
Vladimir.Antson@elering.ee

Hr. Timo Tatar
Juhataja
Energeetika osakond
Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium
Harju 11, Tallinn 15072
timo.tatar@mkm.ee
info@mkm.ee

Eesti Erametsaliidu ettepanek olla kaasatud Eesti ja Läti vahelise kolmanda elektriühenduse liini rajamisega seonduvasse maaomanike ja huvitatud isikutega läbirääkimiste teavitus ning kooskõlastusprotsessi

Meie 31.03.2014 kiri nr 27/14

Lugupeetud Illimar Vahtras,

Kirjutan Teile seoses Eesti ja Läti vahelise kolmanda elektriühenduse arendamiseks Eesti ja Läti süsteemihaldurite Elering ja AST ning Läti põhivõrgu varade omaniku LET poolt allkirjastatud vastastikuse mõistmise memorandumiga, millega lepiti kokku uue riikidevahelise ühenduse arendamiseks tehtavad järgmised sammud. BNS-i info põhjal asub planeeritud liin 11 protsendi ulatuses Eestis ning 89 protsendi ulatuses Läti territooriumil. Liini ühenduspunktid on Kilingi-Nõmmel ning Riias, kuna eelnevate uuringute järgi on antud trass optimaalseim. Vt. Kilingi-Nõmme -: <http://elering.ee/eesti-lati-kolmas-uhendus-uuringud-2/>.

Allkirjastatud memorandumini kohaselt teevad asjaosalised omavahel koostööd, et edukalt läbi viia kõik maakasutusega seotud planeerimistoimingud ja ehitus, eesmärgiga uus liin 2020. aastaks kasutusele võtta. Esimeses staadiumis algavad ettevalmistustööd, mis hõlmavad tulevase elektriliini trassiga seotud planeeringuid ja keskkonnamõju hindamist. Täpsemalt: <http://www.tuuleenergia.ee/2012/03/eesti-ja-lati-solmisid-uee-elektriuhenduse-ehitamiseks-memorandumini/>. Sellesse protsessi on kaasatud ka maaomanikud.

MTÜ Eesti Erametsaliit
Mustamäe tee 50
10621 Tallinn
erametsaliit@erametsaliit.ee
www.erametsaliit.ee

Vastastikuse mõistmise memorandumis on kokku lepitud, et AST ja LET taotlevad projekti esimeses etapis TEN-E kaasfinantseerimist trassiplaneeringute ja keskkonnamõju hindamise jaoks ning kui taotlus rahuldatakse, siis alustavad kõik seotud ettevõtted alates 2013. aastast liini trassi valiku ja kooskõlastamistega sihiga viia need lõpule 2014. aastaks.

Palume kaasata Eesti Erametsaliit huvitatud osapoolena Eesti ja Läti vahelise kolmanda elektriühenduse liini rajamisega seonduvasse maaomanike ja huvitatud isikutega läbirääkimiste, teavitus ning kooskõlastusprotsessi.

Palume kogu teavitus ja kooskõlastusprotsessi informatsioon saata meiliaadressile erametsaliit@erametsaliit.ee

Lugupidamisega,

Liina Laineveer

/ allkirjastatud digitaalselt /

MTÜ Eesti Erametsaliit, tegevdirektor

liina.laineveer@erametsaliit.ee